

مقدمه :

سنگ کیسه صفرا که از مواد جامد موجود در صفرا تشکیل می شوند، معمولاً از نظر شکل، اندازه و ترکیب بسیار متنوع هستند. این سنگ ها با افزایش سن شایع تر می شوند.

۲ نوع سنگ کیسه صفرا وجود دارد:

۱. سنگ هایی که بخش اعظم آنها را رنگدانه ها تشکیل می دهند.
  ۲. سنگ هایی که عمدتاً از کلسترول ساخته شده اند.
- سنگ های رنگدانه ای قابل حل شدن نیستند و باید با عمل جراحی خارج شوند.

عوامل خطر:

- Y چاقی
- Y زنان به ویژه آنهایی که حاملگی متعددی داشته اند.
- Y از دست دادن سریع وزن یا تغییرات مکرر در وزن
- Y درمان با استروژن زیاد (مثل سرطان پروستات)
- Y دیابت
- Y مصرف قرص های ضد بارداری خوراکی

گاهی سنگ های کیسه صفرا بدون علامت و فاقد درد می باشند و فقط علائم خفیف گوارشی ایجاد می کنند این سنگ ها ممکن است بصورت تصادفی هنگام جراحی یا ارزیابی مشکلات دیگر شناسایی شوند.

بیماران مبتلا به سنگ کیسه صفرا دو دسته علائم دارند:

- علائم مربوط به بیماری خود کیسه صفرا
- علائم ناشی از انسداد مجاری صفراوی بوسیله سنگ

علائم بیماری :

(۱) درد و کولیک صفراوی :

بیمار ناراحتی گوارشی مانند احساس پری و نفخ در شکم دارد و درد مبهم در قسمت فوقانی راست شکم می تواند رخ دهد که این درد به دنبال مصرف غذاهای چرب یا سرخ شده می تواند رخ دهد که گاهی درد تا پشت و شانه راست نیز کشیده می شود. بیمار ممکن است، تهوع و استفراغ نیز داشته باشد. بیمار بی قرار و دائماً در حال حرکت است.

(۲) یرقان :

در اثر انسداد مجرای صفراوی مشترک، صفرا وارد خون می شود. در نتیجه پوست و غشای مخاطی بیمار زرد رنگ می شود که ممکن است با خارش شدید پوست همراه باشد.

۳) کمبود ویتامین ها :

انسداد مسیر صفرا، باعث بروز اختلال در جذب روده ای ویتامین های محلول در چربی یعنی ویتامین های K,A,D,E می شوند که در اثر طولانی شدن انسداد، علائم کمبود ویتامین را پیدا می کنند.

۴) تغییر رنگ ادرار و مدفوع :

ترشح رنگدانه های صفراوی توسط کلیه ها باعث تیره رنگ شدن ادرار می شود. از سوی دیگر مدفوع به علت فقدان رنگدانه های صفراوی ظاهری شبیه بتونه پیدا می کند و به رنگ خاکستری (رنگ گل رس) در می آید. تشخیص بیماری :

سونوگرافی : به دلیل سرعت، دقت و امکان استفاده از آن در مبتلایان به یرقان و نارسایی کبدی روش خوبی است. بهتر است، بیمار از شب گذشته ناشتا باشد تا کیسه صفراوی او متسع گردد.

درمان :**الف) درمان طبی:**

(۱) تدابیر حمایتی و تغذیه ای:

که بیمار با استراحت، دریافت مایعات داخل وریدی و داروهای ضد درد و آنتی بیوتیک ها موقتاً بهبود می یابد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

«بیمارستان امام خمینی (ره) استهبان»

سنگ

کیسه صفرا

تهیه کننده: فاطمه علیزاده کارشناس پرستاری

تاریخ تدوین: تابستان ۹۷

تاریخ بازنگری: بهار ۱۴۰۲

- محل عمل را روزانه از نظر وجود علائم عفونت (قرمزی ، حساسیت، گرما) چک کنید.
- در صورتی که دچار تب بالای ۳۷/۶ درجه بیش از ۲ روز متوالی شدید به جراح خود اطلاع دهید.
- چنانچه دچار تهوع ، استفراغ یا درد شکمی شدید جراح را خبر کنید.
- در صورت یرقان ، ادرار تیره، مدفوع رنگ پریده و خارش باید به پزشک مراجعه کنید.
- شروع تغذیه با رژیم غذایی نرم ، کم چرب و سرشار از پروتئین و کربوهیدرات باشد. سپس تغذیه نرمال خود را شروع کنید.

منبع:

- هینکل .جانیس ال .چیویر. کری اچ . دهقان نیری .
- ناهید اسدی نوقابی . احمد علی
- بروئر سودارت درسنامه پرستاری داخلی جراحی – متابولیسم و اندوکراین ۱۳۹۷

۲) دارو درمانی:

داروهای تجویز شده با مهار تولید و ترشح کلسترول ، غلظت آن را در صفرا گاهی می دهد. در نتیجه سنگ های موجود کوچک تر شده و سنگ های کوچک حل می شوند و از تشکیل سنگ های جدید پیشگیری می گردد.

(ب) درمان جراحی:

در این روش برداشتن کیسه صفرا از طریق برش کوچکی در ناف (لاپاراسکوپی) یا با جراحی باز شکمی بنا به تشخیص پزشک معالج انجام می شود.

آموزش به بیمار در منزل:

- مستقیم نشستن روی تخت یا صندلی و یا قدم زدن می تواند درد را کاهش دهد.
- فعالیت سبک (قدم زدن) را طبق نظر پزشک شروع کنید.
- بعد از یک الی دو روز ، دوش یا حمام بگیرید.
- بعد از ۳ الی ۴ روز می توانید رانندگی کنید.
- بعد از جراحی از بلند کردن اجسام سنگین برای یک هفته اجتناب کنید.
- فعالیت جنسی را هر موقع تمایل دارید، شروع کنید.